DEUNYDDIAU ATEGOL

BANNAU BRYCHEINIOG YSBRYDOLEDIG

Mae dysgwyr yn ystyried colli enwau lleoedd Cymraeg a sut y gallai pobl gael eu hysbrydoli gan yr awyr agored. Maent yn ystyried manteision ac anfanteision bod yn yr awyr agored ac yn gwneud clip fideo neu sain sydd yn funud o hyd, er mwyn annog plant ifanc a'u rhieni i chwarae'n amlach yn yr awyr agored.

Mae dysgwyr yn archwilio mytholeg Cymru, yn chwilio am fersiynau gwahanol o stori benodol ac yn darlunio golygfa o'u hoff stori. Maent yn gwrando ar gân am eifr sydd â strwythur ailadroddus iddi ac yn ysgrifennu geiriau ar gyfer cân sydd â'r strwythur hwn yn sail iddi.

CWRICWLWM I GYMRU

Meysydd Dysgu a Phrofiad a archwiliwyd:

- Y Celfyddydau Mynegiannol
- Iechyd a Lles
- Y Dyniaethau
- Ieithoedd, Llythrennedd a Chyfathrebu

Mae'r gweithgaredd hefyd yn ymgorffori agweddau ar sgiliau trawsgwricwlaidd a amlinellir yn y FfLlRh a'r FfCD.

ADNODDAU

Dyfais y gellir ei defnyddio i gysylltu â'r rhyngrwyd a mynediad i'r rhyngrwyd.
Dulliau o recordio a golygu clip fideo neu sain, e.e. ffôn clyfar, tabled, camera fideo, ac ati.
Dull o chwarae cân, e.e. offerynnau cerdd, bysellfyrddau electronig, ac ati (dewisol).

GWNEUD Y GWEITHGAREDD

- Yn y rhan fwyaf o dasgau, bydd gofyn i ddysgwyr weithio mewn parau neu grwpiau.
- Anogwch y dysgwyr i rannu eu syniadau ac egluro a chyfiawnhau eu syniadau pan fo modd, mewn ymateb i gwestiynu agored. Mae cwestiynau ffocws wedi'u hawgrymu ar gyfer arwain dysgwyr drwy'r tasgau.
- Gallai rhai tasgau fod yn fwy effeithiol os oes gan barau neu grwpiau o ddysgwyr fynediad at ddyfais sy'n darparu mynediad i'r rhyngrwyd.
- Sylwer, os gwelwch yn dda: i gael mynediad at is-deitlau Cymraeg ar fideo, cliciwch ar 'Settings', yna detholwch 'Subtitles', yna 'Auto-translate' a dewis 'Welsh'.
- Wrth fynd â dysgwyr i'r awyr agored, mae'n hanfodol cadw at y Cod Cefn Gwlad a bod unrhyw asesiadau risg perthnasol wedi'u cynnal a bod y risgiau wedi'u lliniaru.

TASG 1

BANNAU BRYCHEINIOG YSBRYDOLEDIG

Eglurwch wrth y dysgwyr y byddan nhw'n ystyried colli enwau lleoedd Cymraeg a sut y gallai pobl gael eu hysbrydoli gan yr awyr agored, yn y dasg hon. Maen nhw'n gwneud fideo neu glip sain sy'n funud o hyd, er mwyn annog plant ifanc a'u rhieni i chwarae'n amlach yn yr awyr agored.

Sgrîn 3

Gofynnwch i'r dysgwyr ddarllen y wybodaeth a ddarparwyd am Fannau Brycheiniog a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Pa enwau lleoedd lleol ydych chi'n meddwl sydd wedi'u llygru o'r Gymraeg i'r Saesneg?
- Beth yw eich barn am leoedd yng Nghymru yn defnyddio eu henwau Cymraeg yn unig? Pam?

Sgrîn 4

Gwahoddwch y dysgwyr i wylio'r fideo: Bannau Brycheiniog: Hen enw am ffordd newydd ac i drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Sut mae Michael Sheen yn defnyddio iaith i ysgogi emosiynau?
- Sut mae'r delweddau'n gwneud i chi deimlo? Pam?
- Pa eiriau fyddech chi'n eu defnyddio i ddisgrifio'r fideo i eraill? Pam?
- Pam ydych chi'n meddwl bod y fideo hwn yn ysbrydoledig?

Sgriniau 5-6

Eglurwch wrth y dysgwyr fod llawer o bobl yn cael eu hysbrydoli gan yr awyr agored. Gwahoddwch nhw i edrych ar y ffotograffau a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Ble mae eich hoff leoedd? Pam mai'r rhain yw eich hoff leoedd?
- Beth sy'n eu gwneud yn arbennig?
- Pam maen nhw'n bwysig i chi?
- Pryd ydych chi'n meddwl am y lleoedd hyn? Pam?
- Beth allwch chi ei weld, ei glywed, ei arogli a'i deimlo yn eich hoff leoedd?

Sgrîn 7

Gofynnwch i'r dysgwyr wrando ar y clip sain a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Beth allwch chi ei glywed? Sut ydych chi'n gwybod?
- Ble gallai hyn fod? Pam ydych chi'n meddwl hynny?
- Sut mae'r synau hyn yn gwneud i chi deimlo? Pam?

Sgrîn 8

Gwahoddwch y dysgwyr i fynd at y sgrîn nesaf ac i ystyried beth yw manteision ac anfanteision bod yn yr awyr agored, yn eu barn nhw. Gofynnwch iddynt drafod y cwestiynau canlynol gyda phartner.

Cwestiynau ffocws

- Beth yw manteision treulio amser yn yr awyr agored? Pam ydych chi'n meddwl hynny?
- Sut mae bod yn yr awyr agored yn gwneud i chi deimlo? Pam?
- Beth allech chi ei ddysgu o fod yn yr awyr agored?
- Beth efallai yw anfanteision bod yn yr awyr agored? Pam ydych chi'n meddwl hynny?

Sgrîn 9

Hysbyswch y dysgwyr bod ymchwil yn 2024: By aged two girls are already playing outside less than boys (Saesneg yn unig) wedi canfod fod merched dwy flwydd oed neu hŷn yn chwarae llai yn yr awyr agored na bechgyn. Gofynnwch iddynt ystyried yr ymchwil a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Ydych chi'n cytuno â'r ymchwil hwn? Pam? Pa dystiolaeth sydd gennych chi?
- Pam ydych chi'n meddwl y gallai'r canfyddiad ymchwil hwn effeithio ar iechyd meddwl a chorfforol merched, wrth iddynt dyfu'n oedolion ifanc?
- Beth allech chi ei wneud i annog plant ifanc a'u rhieni i chwarae yn yr awyr agored yn amlach?

Sgrîn 10

Dywedwch wrth y dysgwyr y byddan nhw'n gwneud clip fideo neu glip sain un funud o hyd i annog chwarae yn yr awyr agored. Gofynnwch iddynt drafod y cwestiynau canlynol a llunio map meddwl i ddangos eu syniadau, cyn gwneud eu penderfyniadau.

Cwestiynau ffocws

- Beth yw'r negeseuon allweddol yr hoffech eu cyfleu? Pam?
- Sut y byddwch chi'n cyfleu pob neges?
- Ble byddwch chi'n recordio? Pam?
- Beth fyddwch chi'n ei gofnodi? Pam?
- Sut byddwch chi'n golygu eich recordiad?
- Pwy fydd yn gwneud y gwahanol swyddi yn y grŵp? Pam?

Sgriniau 11-14

Gwahoddwch y dysgwyr i fynd allan i'r awyr agored i recordio eu clip fideo neu sain un funud o hyd, gan feddwl am eu penderfyniadau cynharach.

Gofynnwch iddynt rannu eu clip fideo neu sain gyda'r dosbarth, cymryd adborth a'i ddefnyddio i wella eu clip fideo, gan drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Pwy yw'r gynulleidfa ar gyfer eich recordiad?
- Ble allech chi ddefnyddio'r recordiad er mwyn cyrraedd at eich cynulleidfa?
- Ble mae'r lleoedd gorau? Pam?

Gwahoddwch y dysgwyr i ddefnyddio eu recordiad i gyrraedd at gymaint o'u cynulleidfa â phosibl ac i fonitro'r adborth y maen nhw'n ei gael.

TASG 2

SUT MAE MYTHAU A CHWEDLAU YN EIN HYSBRYDOLI?

Yn y dasg hon, bydd dysgwyr yn archwilio mytholeg Cymru ac yn darlunio golygfa o stori y maen nhw'n dod o hyd iddi ar-lein. Maent yn gwrando ar gân am eifr sydd â strwythur ailadroddus iddi ac yn ysgrifennu geiriau ar gyfer cân y maen nhw'n ei chreu.

Sgriniau 3-5

Hysbyswch y dysgwyr bod chwedloniaeth Cymru wedi bod yn ffynhonnell ysbrydoliaeth i lawer o artistiaid, awduron a gwneuthurwyr ffilm. Mae straeon a chwedlau mytholeg Cymru wedi'u haddasu'n ffurfiau amrywiol ar gelfyddyd, gan gynnwys llenyddiaeth, cerddoriaeth a'r celfyddydau gweledol.

Eglurwch wrth y dysgwyr fod y Mabinogion, sef casgliad o chwedlau Cymreig, wedi bod yn ffynhonnell arbennig o gyfoethog o ran darparu ysbrydoliaeth i artistiaid a bod llawer o chwedlau eraill o bob rhan o Gymru, gan gynnwys stori Merch y Llyn.

Gwahoddwch y dysgwyr i chwilio ar-lein i ddod o hyd i fersiynau o'r stori, dewis eu ffefryn ac i restru'r hyn sy'n digwydd yn y stori, ar ffurf llinell amser.

Sgrîn 6

Gofynnwch i'r dysgwyr ddewis eu hoff olygfa o'r rhestr a wnaethon nhw a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Sut ydych chi'n mynd i ddangos y person neu'r bobl? Pa fathau o ddillad fyddan nhw'n eu gwisgo? Pam?
- Beth mae'r bobl yn ei wneud? Sut byddwch chi'n dangos hyn?
- Pa liwiau ydych chi'n mynd i'w defnyddio? Pam?
- Beth yw naws eich llun? Sut gallwch chi ddangos y naws hon?

Gwahoddwch y dysgwyr i dynnu llun o'u golygfa.

Sgrîn 7

Gofynnwch i'r dysgwyr gymharu eu llun nhw â lluniau dysgwyr eraill yn y dosbarth a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Sut mae'r lluniau'n debyg?
- Sut maen nhw'n wahanol?
- Sut y gellir eu cyfuno nhw gyda'i gilydd i ddangos stori Merch y Llyn?

Sgrîn 8

Gofynnwch i'r dysgwyr wylio'r fideo Cerys Matthews Y Goeden Faled a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Am beth mae'r gân yn son?
- Pam ei bod yn ddoniol?
- Pa ganeuon eraill ydych chi'n gwybod amdanynt, lle mae ailadrodd pennill, gan ychwanegu rhywbeth bob tro?
- Pryd ydych chi wedi canu un o'r caneuon hyn?

Sgrîn 9

Dywedwch wrth y dysgwyr eu bod am ysgrifennu geiriau i'w cân sydd â'r strwythur ailadroddus hwn a gofynnwch iddynt drafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Am beth fydd eich geiriau chi'n son? Pam?
- Beth ydych chi'n mynd i'w ychwanegu bob tro mae'r pennill yn cael ei ganu?

Gwahoddwch y dysgwyr i ysgrifennu eu geiriau ar gyfer tua pump o benillion.

Sgriniau 10-11

Gofynnwch i'r dysgwyr feddwl sut byddan nhw'n gosod eu geiriau i gerddoriaeth, gan ddefnyddio'r awgrymiadau ar y sgrîn a thrafod y cwestiynau canlynol.

Cwestiynau ffocws

- Pa fath o naws ydych chi am ei greu yn eich cân?
- Pa fath o alaw fyddai'n eich helpu i greu'r naws hwn?
- Sut byddwch chi'n cyfansoddi'ch alaw?
- Sut byddwch chi'n sicrhau bod eich alaw yn cyd-fynd yn dda â'ch geiriau?
- Pa offerynnau allech chi eu defnyddio i berfformio'ch cân?

Gwahoddwch y dysgwyr i gyfansoddi eu halaw, ymarfer eu cân ac yna'i rhannu gyda'r dosbarth.

Sgrîn 12

Eglurwch wrth y dysgwyr eich bod am iddyn nhw ddefnyddio'r triongl myfyrio i feddwl sut roedden nhw'n gweithio.